






Memo

Reactie op selectie pilots SEHs en Actieplan Netcongestie

<i>Datum</i>	4 juli 2024
<i>Status</i>	definitief
<i>Opsteller(s)</i>	  voorzitter a.i. en    programmamanager (RES Achterhoek)

1. Proces

We hebben afgesproken dat we voor de Energy Board werkbare termijnen gaan hanteren om de achterbannen mee te nemen. Het proces rond de planning van de EB van 4/7 is in die zin een stap achteruit. Niet de vergaderagenda van PS of een deadline voor PMIEK 2.0 moeten o.i. leidend zijn, maar een gedegen proces om de uitdagingen van de energietransitie gezamenlijk aan te pakken. We steunen de drie actielijnen uit het LAN, de hoofdlijnen t.a.v. de FGU *deep-dives*, en de verschillende processen om via energieviesies tot verstandige keuzes te komen. We zien dat daar goede dingen in ontwikkeling zijn. We constateren echter ook dat we beter iets meer tijd kunnen nemen om via beeldvorming, oordeelsvorming en besluitvorming tot passende marsroutes te komen, dan keer op keer met stoom en kokend water tot de conclusie te komen dat de voorbereiding nog niet is afgerond, er weinig tot geen ruimte is voor toelichting en verdiepende discussies en de tijd ontbreekt voor ruggenspraak. Het is bijvoorbeeld niet erg als PMIEK 2.0 niet is gebaseerd op een perfecte visie. Wat maakt nu dat dan toch steeds de deadline voor die visie, (en andere deadlines) alles dicteert en een zorgvuldig proces frustreert?

2. Selectie Pilots

Wij kunnen ons goed vinden in het voorstel om Innofase en Veldzicht te selecteren voor de 2 pilots voor de *smart energyhubs* in Gelderland. De Regio rotonde Bronckhorst uit de Achterhoek staat ook op de *shortlist*; we gaan graag in gesprek met de provincie hoe we deze *smart energy hub* zo snel mogelijk tot realisatie kunnen brengen.

3. Actieplan Netcongestie

Het Actieplan Netcongestie Gelderland kunnen we op dergelijke korte termijn niet diepgaand beoordelen en ook niet bespreken met onze achterban. Onze verwachting was dat we in de EB van 4 juli 2024 vooral toelichting zouden krijgen op dat plan, gevolgd door een verdiepende discussie. Ambtelijk is op basis van eerdere concepten van het Plan al wel opgemerkt dat het operationaliseren van de voorgestelde maatregelen een grote opgave zal worden.

Desalniettemin hebben wij de volgende vragen en opmerkingen bij het Actieplan Netcongestie:

- Kijk of er versneld energie kan worden bespaard! Het moet sowieso; kijk of het naar voren getrokken kan worden. Bestaande bouw, utiliteit enz.; daar is nog steeds veel te halen. Warmtevraag naar nul terugdringen heeft de grootste impact en betekent minder grote vermogens voor elektrische en hybride warmtepompen. Maar ook elektrisch is er in de diverse sectoren nog genoeg te halen (de zogenaamde Negawatten).
- Bij congestiemanagement: kan de GEA aanpak hier een bijdrage leveren? Vergroot dit het potentieel?
- Wij vragen ons af of de aanvraag van Aviko voor een uitbreiding van hun capaciteit met 60 MW in het minimaal benodigd vermogen van 100 MW verdisconteerd is.

- Zet ook in op bestaande flexibele opwek. Dat was schreeuwend duur zo werd gezegd. Maar geldt dat ook voor bestaande installaties die ook anderszins kunnen worden ingezet (cf. WKC bij Aviko)?
- Zet in op snel te realiseren relatief kleinschalige Warmtekrachtinstallatie gedreven door biogas. Deze kunnen rol spelen in *peakshaving* maar ook een cruciale rol spelen in op te zetten *smart energy hubs*. In de maatregel “net efficiënte installaties bestaande bouw” en “netbewuste woningbouw” staat een tijdelijke gasaansluiting voor WKK als kansrijke optie genoemd. Begin eerst met een niet tijdelijke, duurzame biogasaansluiting. Het potentieel aan mestvergisting in de Achterhoek is er groot genoeg voor. Het verduurzaamt tegelijk de energievoorziening.
- Waarom staan de *smart energy hubs* niet in de lijst van opgestelde maatregelen? De lijst van potentiële smart energy hubs is er. Welke verlichting kan welke smart energy hub potentieel leveren vanaf wanneer?
- Voeg vraagsturing voor kleinverbruikers toe aan de lijst. Als de wasmachines, vaatwassers, vriezers, aangezet mogen worden op momenten dat er (te) veel duurzaam aanbod is en uitgelaten kunnen worden in tijden van piekvragen, kan dat door de aantallen (miljoenen) toch een fors verschil maken ($1^{\circ}6 \times 1.5 \text{ kW} \times \text{gelijktijdigheidsfactor}$). Laat het niet aankomen op gedragsverandering en voorlichting maar geef afdoende financiële incentives vanuit de netbeheerder voor inzet van dat aan- en afschakelbare vermogen bij kleinverbruikers. Hier is herhaaldelijk voor gepleit in diverse gremia, er is toegezegd dat het meegenomen zou worden en toch zien we het niet terug op de lijst.
- In het algemeen: Op verschillende plaatsen wordt gesteld dat extra financiële prikkels nodig zijn, om het verbruikspatroon te beïnvloeden, zonder verdere invulling. Voor de hand ligt het variabiliseren van de huidige vaste jaarlijkse netkosten per aansluiting. We denken graag mee hoe dat vorm gegeven kan worden.
- Bij niet laden in de spits: goede zaak! Sorteert voor op inzet van batterijen als levering in tijden van pieken.
- Bij net efficiënte installaties bestaande bouw: er wordt gesteld dat er vanuit de consument geen prikkel is om over te schakelen op gas bij de hybride warmtepomp. Laat het niet van voorlichting afhangen maar creëer die financiële prikkel dan. Daar komen veel Nederlanders voor in beweging zo blijkt vaak.
- Bij net ondersteunende opslag: haast is hier geboden om wildgroei te voorkomen. In de RES Regio Achterhoek alleen al zijn voor minimaal 1 GW aan batterij-initiatieven geïnventariseerd.
- Bij aanvullende acties: Gedragsverandering realiseren bij huishoudens, MKB grote bedrijven hun verbruik te verminderen. Hier moet een financiële prikkel bij; kan de smart meter dit niet vergaand ondersteunen? Financiële prikkel aan toestemming gebruik toekennen en begeleiden met passende waarborgen voor de privacy. De smart meter hangt al een jaar of 10 min of meer ongebruikt in de meterkast.
- Wordt er op gezette tijden geoefend met het Nationaal Crisisplan Elektriciteit?
- Zijn er al *lessons learnt* vanuit de Utrechtse aanpak?
- Kan het actieplan ook ingezet worden voor het wegwerken van de huidige wachtrij voor grootverbruikers?